

Rys. 1. Schemat upowszechniania programu Golden Five – kaskada

Szkoły II stopnia (w Polsce gimnazja) w USA i w Unii Europejskiej uchodzą za najtrudniejsze zarówno dla nauczycieli, jak i dla samych uczniów. Z badań europejskich przeprowadzonych przez Kathryn R. Wentzel (2001) wynika, że wzrost liczby uczniów zagrożonych wykluczeniem obserwujemy, gdy przechodzą oni do każdego kolejnego etapu edukacji. Jednak największy wzrost, skokowy, występuje w pierwszych klasach szkół ponadpodstawowych. Podobne rezultaty uzyskano również w Polsce, w badaniach Instytutu Spraw Publicznych (Siellawa-Kolbowska, 2001) monitorujących wprowadzenie gimnazjum. Około 20–25% wczesnych nastolatków ma poważne problemy z adaptacją do nowego środowiska i nowych wymagań. Objawia się to podniesieniem pozio-

mu lęku (aż do fobii szkolnej), utratą motywacji do nauki, depresją, izolowaniem się od rówieśników lub agresją, wagarami, porzuceniem szkoły, a także sięganiem po substancje psychoaktywne i uzależnieniem od nich.

Autorzy badań konkludują, że za trudności adaptacyjne uczniów w znacznej mierze odpowiada sama szkoła, której klimat, a zwłaszcza relacje nauczyciel–uczeń, jest sprzeczny z potrzebami rozwojowymi wczesnych nastolatków, głównie z potrzebą większej autonomii, rozwijania własnych zainteresowań, a także potrzebą wsparcia ze strony osób dorosłych spoza rodziny (por. Eccles, Midgley, 1989; Harter, 2001). Okazało się również, że wsparcie otrzymywane od nauczyciela może w znacznym stopniu rekompensować

brak wsparcia ze strony rodziców i kolegów z klasy (Szymańska, 2005), dlatego oceny wypowiedziane przez nauczyciela i sposób odnoszenia się do poszczególnych uczniów wpływają także na procesy zachodzące w klasie. Rzutują bowiem na postrzeganie młodych ludzi przez grupę rówieśniczą, a tym samym na ich pozycje i role w grupie.

Tę wiedzę wykorzystano przy konstruowaniu programu *Golden Five*¹, którego celem jest stworzenie modelu nauczania i wychowania wspoma-

¹ Golden Five jest produktem trzyletniego międzynarodowego projektu, realizowanego w ramach programu Comenius, koordynowanego przez Uniwersytet w Sewilli. Uczestniczyli w nim reprezentanci pięciu krajów europejskich: Belgii, Hiszpanii, Norwegii, Polski i Włoch.

gającego osiągnięcia szkolne i rozwój osobisty uczniów, przede wszystkim tych zagrożonych wykluczeniem.

Program dostarcza nauczycielom narzędzi/umiejętności należących do kluczowych obszarów (wyróżnionych na podstawie bogatej literatury przedmiotu, zwłaszcza badań) i nazwanych „złotymi obszarami” – symbolizuje je dłoń z pięcioma palcami (logo programu):

- zarządzanie klasą,
- budowanie relacji,
- kreowanie klimatu społecznego klasy,
- nauczanie dostosowane do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów,
- współpraca szkoły z rodzicami.

Raport Organizacji Europejskiej Współpracy Gospodarczej (OECD, 2012) również podkreśla kluczowe znaczenie klimatu szkoły i klasy w osiąganiu pożądanych wyników edukacji. Raport zawiera rekomendacje dotyczące doskonalenia nauczycieli. Zdaniem OECD niezbędne jest wzmacnianie kompetencji nauczycieli w zakresie:

- kreowania wspierającego klimatu w klasie, tworzenia zdrowego środowiska uczenia się;
- potrzeb uczniów, sposobów i metod udzielania im efektywnego wsparcia;
- efektywnego zarządzania klasą;
- współpracy z rodzicami i ze środowiskiem lokalnym.

Jak widać, wymienione obszary niezbędnych kompetencji są zbieżne z obszarami programu *Golden Five*. Dla każdego obszaru autorzy wybrali i zestawili najprostsze instrumenty, których świadome używanie zmienia nastawienie i relacje uczniów oraz rodziców. Te narzędzia to kilkadziesiąt „złotych” zasad postępowania nauczyciela, gotowych do stosowania w codziennej pracy w szkole –

w czasie lekcji przedmiotowych, lekcji wychowawczych oraz przerw i wycieczek. Są to gesty, komunikaty słowne i proste działania, przeważnie dobrze znane, oraz działania bardziej złożone. Nauczyciel stosuje je kolejno i systematycznie wobec uczniów i rodziców, sprawdzając także efektywność tych zasad.

Istotnym elementem programu jest wsparcie w postaci superwizji dla realizatorów i instruktorów. Z doświadczeń autorów oraz z badań TALIS² wynika, że nauczyciele mają trudności z przełożeniem zdobytych umiejętności na codzienną praktykę, choć uczestniczą w licznych szkoleniach. W związku z tym proces wdrażania zasad przez nauczycieli odbywa się pod nadzorem i przy wsparciu instruktora, co stanowi nowatorską propozycję wprowadzoną dla podniesienia efektywności działań. Instruktor spotyka się z nauczycielami, monitoruje i pomaga przy wdrażaniu programu w klasach. Z kolei instruktorzy otrzymują wsparcie od trenerów, uczestnicząc w spotkaniach superwizyjnych bądź kontaktując się telefonicznych lub mailowo. Nauczyciele wspierają też rodziców i nakłaniają ich do udzielania wsparcia dzieciom.

Kaskada wsparcia uzyskała wysokie oceny i w 2009 r., ogłoszonym w UE Rokiem Innowacyjności i Kreatywności, *Golden Five* otrzymał brązowy medal Komisji Europejskiej za kreatywność i innowacyjne rozwiązania w doskonaleniu nauczycieli. Schemat kaskady znajduje się na [rysunku 1](#).

Dlaczego Golden Five?

Golden Five reprezentuje nurt psychologii pozytywnej i pozytywnej

profilaktyki, powstałej w wyniku badań nad zjawiskiem odporności (ang. *resilience*). Program jest też interwencją edukacyjną, promującą „pracę na pozytywach”, a jego realizacja daje zasadnicze efekty profilaktyczne. Koncentruje się na odkrywaniu i wzmacnianiu zasobów/potencjałów jednostki oraz bliskiego środowiska (rodzinnego, szkolnego).

Bazując na wiedzy o zjawisku odporności, dostarcza nauczycielom prostych narzędzi wzmacniania czynników chroniących, do których należą:

- podnoszenie samooceny uczniów (szukanie mocnych stron, dostarczanie okazji do zdobywania pozytywnych doświadczeń, osiągnięcia sukcesu);
- wprowadzanie ładu i porządku (zarządzanie klasą);
- stawianie wysokich oczekiwań przy równoczesnym udzielaniu wsparcia uczniom i ich rodzicom;
- budowanie przyjaznych relacji w klasie i kreowanie zdrowego klimatu społecznego;
- budowanie relacji z rodzicami i kierowanie ich uwagi na mocne strony dziecka.

Ewaluacja ilościowa i jakościowa programu potwierdza jego efektywność. Zarówno nauczyciele, jak i instruktorzy w zdecydowanej większości ocenili przydatność programu wysoko lub bardzo wysoko. Wymienili szereg korzyści wyniesionych z wdrażania *Golden Five* w szkole, np. nauczyciele uczestniczący w programie najczęściej informowali o:

- wzroście poczucia kompetencji lub potwierdzeniu kompetencji już posiadanych;
- wzroście satysfakcji z wykonywania zawodu nauczyciela;

² TALIS 2008 to międzynarodowy projekt badawczy zajmujący się środowiskiem szkolnym i warunkami pracy nauczyciela w szkole. Dostarcza on informacji o rozwoju zawodowym pedagogów, praktykach i postawach towarzyszących nauczaniu oraz stylach zarządzania szkołą.

- większym zainteresowaniu uczniami, a tym samym zdobyciu większej wiedzy o nich;
 - zdobyciu zaufania uczniów i rodziców;
 - większej integracji klasy i aktywizacja uczniów, w tym wielu słabych;
 - poprawie relacji między uczniami, tym samym, poprawie klimatu klasy.
- zbudowanie bliższych relacji z nauczycielami realizatorami, poznanie ich mocnych stron i trudności;
 - towarzyszenie realizatorom w rozwiązywaniu problemów, obserwowanie zachodzących w nich pozytywnych zmian i wzrostu satysfakcji z bycia efektywnym nauczycielem;
 - poznanie rzeczywistych problemów i potrzeb szkoły, co pozwala na opracowanie adekwatnej oferty pomocy przez poradnię.

Program służy nie tylko nauczycielom, uczniom i rodzicom – beneficjentami są także instruktorzy rekrutujący się przeważnie z poradni psychologiczno-pedagogicznych lub placówek doskonalenia nauczycieli, jak również instytucje, które reprezentują. Podnoszą oni własne kompetencje zawodowe podczas szkoleń prowadzonych przez trenerów (głównie z Ośrodka Rozwoju Edukacji), a następnie przekazują je w środowisku – szkoląc radę pedagogiczną, prowadząc warsztaty i superwizje dla nauczycieli realizatorów. Oprócz wzrostu własnych kompetencji i otrzymania przydatnych materiałów instruktorzy najczęściej wymieniali następujące korzyści z realizacji programu:

Nauczyciele po zakończeniu realizacji programu często nie chcą zrezygnować z dających im poczucie bezpieczeństwa spotkań superwizyjnych i w niektórych poradniach tworzone są grupy wsparcia, nadal pracujące z instruktorem.

Wdrożenie programu *Golden Five* pozwala również realizować wymagania państwa wobec szkół i placówek, zawarte w *Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 10 maja 2013 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie nadzoru pedagogicznego* (Dz.U. 2013,

poz. 560). Opis programu oraz więcej informacji o jego wdrażaniu można znaleźć na stronie [ORE](#).

Joanna Szymańska

Psycholog, specjalista w zakresie psychologii klinicznej. Od 1995 r. nauczyciel konsultant w Centrum Metodycznym Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, obecnie ORE (Wydział Wychowania i Profilaktyki).

Autor, instruktor i realizator programów profilaktycznych oraz programów szkoleniowych z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży dla nauczycieli i pracowników instytucji samorządowych. Współautor projektu dla nauczycieli gimnazjum *Golden Five* tworzonego w ramach europejskiego programu Comenius. Dyplomowany edukator MEN.

Uczestnik międzynarodowych programów koordynowanych przez ONZ („Developing Social Research Capacities in Drug Control”) oraz Radę Europy („Drug Demand Reduction Staff Training Project II”).

Autor 50 publikacji z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży, w tym samodzielnego poradnika *Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki*.

Bibliografia

- Eccles J.S., Midgley C., (1989), *Stage-environment fit: Developmentally appropriate classroom for young adolescents*, [w:] Ames R.E., Ames C. (red.), *Researches on motivation in education*, t. 3, Nowy Jork: Academic Press. | Harter S., (2001), *Teacher and classmates influences on scholastic motivation, self-esteem and level of voice in adolescents*, [w:] Snyder C., Lopez S. (red.), *Handbook of Positive Psychology*, Oksford: Oxford University Press. | OECD, (2012), *Equity and Quality in Education. Supporting Disadvantaged Students and Schools*, OECD Publishing (dostęp dn. 5.05.2014). | Siellawa-Kolbowska K., (2001), *Praca wychowawcza w gimnazjum w drugim roku działalności. Warunki i efekty*, Warszawa: Instytut Spraw Publicznych. | Szymańska J., (2005), *Przekraczanie progów edukacyjnych przez uczniów*, „Remedium” nr 7–8. | Wentzel K.R., (2001), *Social goals and social relationship as motivators of school adjustment*, [w:] Snyder C., Lopez S. (red.), *Handbook of Positive Psychology*, Oksford: Oxford University Press.

Odstony kolejnych e-podręczników

Odstony kolejnych e-podręczników odbyły się 30 czerwca 2014 r. na Uniwersytecie Wrocławskim oraz Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu. W spotkaniach uczestniczyła minister edukacji narodowej Joanna Kluzik-Rostkowska oraz Joanna Berdzik – podsekretarz stanu MEN.

Pierwsze treści testowe e-podręczników w zakresie nauk przyrodniczych zaprezentowano na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu. Partner projektu „e-podręczniki do kształcenia ogólnego” opracowuje serię e-podręczników do przedmiotów przyrodniczych pod wspólnym tytułem *Świat pod lupą*.

Nad przygotowaniem serii e-podręczników z przedmiotów humanistycznych czuwa kilkudziesięcioosobowy zespół specjalistów z Uniwersytetu Wrocławskiego. Autorzy, którzy są ekspertami w swoich dziedzinach, opracowali treści umożliwiające nauczycielom przeprowadzanie lekcji o zupełnie nowej jakości. W założeniach e-podręczników z języka polskiego, historii i społeczeństwa, historii oraz wiedzy o społeczeństwie zarówno koncepcja metodyczna, tek-

sty, zdjęcia, multimedia, jak i wygląd są podporządkowane użyteczności i atrakcyjności zajęć prowadzonych przez nauczycieli.

Wizję e-podręcznika z języka polskiego wyrażają cztery idee: rozwój osobisty ucznia, autorytet nauczyciela, mapa wiedzy i retoryka w metodyce. Autorzy mają nadzieję, że będzie to podręcznik rozwoju osobistego. Zwłaszcza w gimnazjum – zaproponowano uczniom podróż poprzez najważniejsze etapy kształtowania się dojrzałej tożsamości. Celem tej podróży jest „refleksyjne Ja”. Kontakt z literaturą i malarstwem czy rozmawianie o komunikacji pozwolą uczniom zobaczyć siebie we wszystkich sytuacjach.

Podczas tworzenia e-podręczników z historii autorom przyświecała przede wszystkim jedna myśl – rozwijać w uczniach ciekawość i wolność poszukiwania, prowokować do aktywności – stąd bowiem bierze się prawdziwa wiedza i tak kształtują się trwałe umiejętności. Na każdym etapie nauczania uczeń będzie kształtował inne umiejętności – w szkole podstawowej pozna podstawy rozumienia procesu hi-

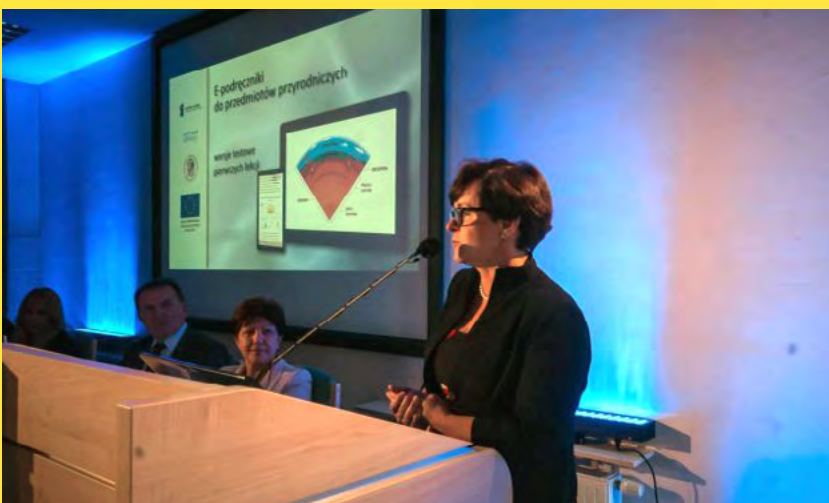
storycznego. W gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej będzie doskonalić krytyczne myślenie, rozumienie procesów społecznych, identyfikowanie symboli ważnych dla różnych społeczeństw, wreszcie – będzie mógł nauczyć się rozumienia i konstruowania wypowiedzi odwołujących się do argumentacji historycznej.

E-podręcznik do wiedzy o społeczeństwie to nowoczesne narzędzie do nauczania, to podręcznik zmieniający sposób podejścia do przekazywania wiedzy i uczenia się, łączący wysoki poziom merytoryczny z atrakcyjną formą i multimedialnymi elementami (infografiki, filmy, zadania interaktywne). Całość materiału podzielona została na bloki. Treść merytoryczna jest podzielona na mniejsze jednostki z elementami interaktywnymi. Każda jednostka zakończona jest podsumowaniem, zestawem pytań oraz zestawem interaktywnych ćwiczeń.

Dzięki temu, że podstawową formą publikacji e-podręczników jest platforma internetowa, można z nich korzystać za pomocą praktycznie dowolnego urządzenia z dostępem do sieci: komputera osobistego, tabletu czy nawet telefonu komórkowego. Osoby z ograniczonym dostępem do internetu mogą skorzystać z e-podręczników w formatach EPUB (dla e-czytników) oraz PDF.

Unikatową cechą e-podręczników opracowywanych w projekcie jest ich przystępność dla uczniów niewidomych, niedowidzących, niedo-słyszających. Ponieważ spełniają one założenia normy WCAG 2.0, przyczynią się do zmniejszenia nierówności w dostępie do edukacji dla osób ze schorzeniami narządów zmysłów.

Źródło

Jak radzić sobie ze stresem Wskazówki dla nauczycieli

Bill Rogers

Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2014

Potrzebujesz wsparcia w radzeniu sobie ze stresem w pracy?

Bill Rogers, światowej sławy ekspert w dziedzinie stresu nauczycieli oraz zarządzania zachowaniem uczniów w klasie, opisuje codzienną, stresującą rzeczywistość zawodu nauczyciela, kłopoty z utrzymaniem dyscypliny w klasie oraz naturalny stres, jaki w związku z tym odczuwa nauczyciel. Autor doskonale zna środowisko szkolne i zdaje sobie sprawę, jak ważna dla nauczyciela – jego możliwości radzenia sobie, jego dobrego samopoczucia i wiary w siebie – jest pomoc koleżeńska. Przedstawione w książce metody, umiejętności i podejścia sprawdziły się w wielu szkołach – dzięki nim można efektywny sposób poradzić sobie z czynnikami wywołującymi stres.

Jak oceniać postępy uczniów Wskazówki dla nauczycieli

Paul Dix

Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2014

Jak oceniając uczniów, zachęcać ich do efektywnej pracy?

Książka Paula Dix'a pokazuje, że ocenianie to nie tylko kilka czynności zakończonych „dwóją” lub „szóstką”: – to także mnóstwo szans, by zachęcić ucznia i wzmacniać efektywność uczenia się. Autor – doświadczony i wielokrotnie nagradzany za szkolenia dla nauczycieli specjalista – dzieli się narzędziami i strategiami, które umożliwią wprowadzenie najlepszych praktyk oceniania uczniów w klasie.

Jak kształtować zachowania małych dzieci Wskazówki dla nauczycieli

Lynn Cousins

Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2014

Czy wiesz, jak wspierać dzieci – sześciolatki – w szkolnej rzeczywistości?

Lynn Cousins, doświadczony nauczyciel i dyrektor szkoły specjalizujący się w pracy z małymi dziećmi, dzieli się świeżym spojrzeniem na modelowanie zachowań i kształtowanie społecznych i emocjonalnych kompetencji dziecka. Książka dostarcza cennych wskazówek i informacji, które pomogą wspierać dzieci, by rozwijały się szczęśliwie i bezpiecznie.

Jak modelować zachowania uczniów i zarządzać klasą

Paul Dix

Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2014

Praktyczne wskazówki, jak nawiązać dobry kontakt z uczniami i stworzyć dobry klimat do pracy.

Paul Dix objaśnia, jak zachować własny styl nauczania, stosując umiejętności i strategie chroniące godność zarówno nauczyciela, jak i ucznia. Bez względu na to, czy jesteś nauczycielem szkoły podstawowej, średniej czy pomaturalnej, znajdziesz tu wskazówki, które pomogą poprawić zachowanie uczniów i nawiązać z nimi pozytywne relacje.

Specjalne potrzeby edukacyjne

Jenny Thompson

Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2014

Jeśli potrzebujesz wsparcia w rozpoznawaniu, rozumieniu i wspieraniu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – ta książka jest dla Ciebie. Znajdziesz w niej omówienie siedmiu typów SPE wraz z:

- praktycznymi wskazówkami, jak pracować z uczniem,
- radami doświadczonych praktyków,
- pytaniami sprawdzającymi,
- zagadnieniami do przemyślenia.

Opracowanie:
Wydawnictwo Naukowe PWN

Przywództwo edukacyjne w szkole i jej otoczeniu

Stefan M. Kwiatkowski,

Joanna Michalak, Inetta Nowosad (red.)

Warszawa: Difin, 2011

Jednym z mechanizmów przeciwdziałania negatywnym zjawiskom i poprawy aktualnej sytuacji powinna się stać inwestycja w potencjał przywódczy, zwłaszcza w dziedzinie edukacji. Ponieważ proces uczenia się jest tym, dzięki czemu ludzkość jest w stanie przekraczać własne

ograniczenia i proponować rozwiązania wykraczające poza standardowe schematy, to właśnie w rozwoju edukacji i inwestycji w proces uczenia się dostrzega się największą szansę na końcowy sukces.

[Publikacja do pobrania](#)

Wyniki badania TALIS 2013 a założenia nowego systemu doskonalenia nauczycieli

Instytut Badań Edukacyjnych opublikował wstępne wyniki Międzynarodowego Badania Nauczania i Uczenia się TALIS 2013. Publikacja *Polscy nauczyciele i dyrektorzy na tle międzynarodowym. Główne wyniki badania TALIS 2013* (Hernik, Malinowska, Piwowarski i in., 2014) zawiera informacje dotyczące warunków pracy nauczyciela oraz środowiska nauczania i uczenia się. Są one istotne z punktu widzenia działań koncentrujących się na doskonaleniu nauczycieli, realizowanych m.in. w ramach projektu ORE „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganiu szkół” oraz pilotażowych projektów samorządów powiatowych, które wdrażają nowy model doskonalenia nauczycieli i wspomaganie pracy szkół w ramach Konkursu 3.5 *Kompleksowe wspomaganie pracy szkół*.

Rozwój zawodowy nauczycieli – tematy i zagadnienia

Wyniki badań TALIS 2013 są zgodne z wnioskami z pilotażu nowego modelu doskonalenia nauczycieli dotyczącymi potrzeb nauczycieli w zakresie rozwoju zawodowego. Potrzeby deklarowane przez największą liczbę nauczycieli pokrywają się z najczęściej realizowanymi obszarami wspomaganie szkół w projektach powiatowych i dotyczą pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych, rozwiązywania problemów wychowawczych oraz współpracy z rodzicami.

Oferty doskonalenia często wybierane przez szkoły i przedszkola – „Jak pomóc uczniowi osiągnąć sukces

edukacyjny”, „Techniki uczenia się i metody motywujące do nauki”, „Uczeń – aktywny uczestnik procesu uczenia się” – zaspokajają potrzeby związane z indywidualizacją nauczania, doradztwem dla uczniów i kształceniem umiejętności międzyprzedmiotowych, deklarowane przez nauczycieli w badaniu TALIS.

Wyniki badań TALIS dotyczące doskonalenia nauczycieli z zakresu pracy z uczniami ze SPE podkreślają niską ocenę dotyczącą pozytywnego wpływu na nauczanie – wśród nauczycieli gimnazjum odsetek ten wyniósł 14%. Ponad połowa badanych nauczycieli deklaruje także, że brak odpowiedniej oferty doskonalenia zawodowego stanowi jedną z barier rozwoju zawodowego.

Działania w ramach projektu, prowadzone według nowego modelu doskonalenia nauczycieli i wspomaganie pracy szkół – od diagnozy, przez planowanie i realizowanie zmian, po ich ewaluację – ułatwiają doskonalenie zgodne z potrzebami i oczekiwanym wpływem na nauczanie. Wdrażanie nowego modelu doskonalenia nauczycieli i wspomaganie pracy szkół.

Rozwój zawodowy nauczycieli – formy doskonalenia

Wyniki badań TALIS odnoszą się także do efektywności rozwoju zawodowego nauczycieli. Z punktu widzenia działań projektowych szczególnie istotna jest rola wspólnych działań edukacyjnych (np. sieci współpracy) oraz indywidualnych i wspólnych badań. Dane uzyskane podczas badań

wskazują na uczestnictwo nauczycieli w sieciach współpracy (41% nauczycieli) oraz w indywidualnych lub wspólnych badaniach (38% nauczycieli). Rzadko przy tym (1–2 razy w semestrze) podejmowane są grupowe działania związane z doskonaleniem zawodowym, w których uczestniczą wszyscy nauczyciele.

Szansy na poprawę można upatrywać w nowym modelu doskonalenia nauczycieli, który sprzyja efektywności rozwoju zawodowego. Jego najważniejszymi elementami w tym obszarze są: zespołowy charakter procesu oraz sieci współpracy i samokształcenia, a także analityczne i badawcze podejście do procesowego wspomaganie szkół i placówek.

Poczucie własnej skuteczności

Ważną wskazówką dla działań projektowych mogą być też wyniki badań TALIS dotyczące poczucia własnej skuteczności i satysfakcji nauczycieli, przekładające się na poczucie sprawczości. Według danych zebranych na podstawie jednej ze skal mierzących – dotyczącej wzbudzania w uczniach doświadczenia wartości nauki i edukacji – aż 40% polskich nauczycieli stwierdziło, że wcale nie motywuje uczniów mało zainteresowanych nauką lub że udaje im się to tylko w pewnym stopniu. Doświadczenia projektów pilotażowych potwierdzają te wskazania: jedna z najczęściej realizowanych ofert doskonalenia dotyczy tej właśnie tematyki.

Wyniki badań wskazują, że poczucie własnej skuteczności budowane

jest m.in. przez współpracę z innymi nauczycielami i możliwość uczestniczenia w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły. Nowy model doskonalenia nauczycieli, dając takie możliwości, stwarza warunki do doskonalenia nauczycieli w tym obszarze.

Zarządzanie szkołami – przygotowanie do pełnienia funkcji dyrektora

Interesujące wnioski – z punktu widzenia wdrażanych obecnie zmian – przynosi część wstępnego raportu z badania TALIS poświęcona roli i zadaniom dyrektorów, w tym przygotowaniu do pełnienia funkcji dyrektora. Chociaż polscy dyrektorzy są najlepiej wykształceni wśród osób reprezentujących tę grupę w badaniu, to w praktyce przygotowanie do wykonywania

zadań dyrektora okazuje się często niewystarczające. Pojawia się postulat zmian sposobu awansu w szkole – np. poprzez tworzenie formalnych stanowisk liderów poszczególnych obszarów, dzięki czemu nauczyciele mogliby w naturalny sposób przygotowywać się do pełnienia ról kierowniczych (Hernik, Malinowska, Piwowarski i in., 2014).

Nowy model doskonalenia nauczycieli i wspomagania pracy szkoły mógłby się stać użyteczną ramą dla tego procesu.

Udział dyrektorów w doskonaleniu zawodowym

Ważne wnioski z badania TALIS dla projektów/działań w zakresie wdrażania nowego modelu doskonalenia

można wyciągnąć także z danych dotyczących potrzeb dyrektorów w zakresie doskonalenia zawodowego. Do najczęściej wymienianych obszarów należą: kompetencje menedżerskie, planowanie strategiczne, a także ewaluacja wewnętrzna w szkole (odpowiednio: 62%, 62% i 59% wskazań na wysoki i umiarkowany poziom potrzeb). Zważywszy rolę i autonomię dyrektora w zewnętrznym, procesowym wspomaganiu szkół, kompetencje te w znacznym stopniu mogą wpływać na jakość wspomagania prowadzonego w szkole.

Więcej informacji o badaniach TALIS na stronie [Instytutu Badań Edukacyjnych](#).

Opracowała:

Anna Szczęsna-Durys

Bibliografia

Hernik K., Malinowska K., Piwowarski R., Przewłocka J., Smak M., Wichrowski A., (2014), *Polscy nauczyciele i dyrektorzy na tle międzynarodowym. Główne wyniki badania TALIS 2013*, Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych.

Rzeszowska Akademia Inspiracji

Rzeszowska Akademia Inspiracji to projekt edukacyjny. Innowacyjna idea przygotowywanych kursów ma pomóc dzieciom i młodzieży – na wszystkich poziomach edukacji – w rozwoju najistotniejszych kompetencji, które pozwolą odkrywać pasje, radzić sobie z manipulacją społeczną, podejmować decyzje, logicznie i analitycznie, ale także oryginalnie i twórczo myśleć, działać w zespole.

Oferta proponowana przez Rzeszowską Akademię Inspiracji jest skierowana do uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.

Autorskie programy zajęć przygotowali dla nas eksperci-praktycy, mający na swoim koncie sukcesy i ogromne doświadczenie edukacyjne, zarówno w swojej dziedzinie, jak i we współpracy z młodymi ludźmi.

Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, jako uczelnia innowacyjna i otwarta na nowoczesne rozwiązania edukacyjne, dysponuje zarówno odpowiednią infrastrukturą, jak i doświadczeniem oraz zapleczem organizacyjnym, by zapewnić najwyższy poziom kursów.

[Więcej informacji](#)

